

SÍDELNÍ GEOGRAFIE 6

Ondřej Matoušek

METROPOLITNÍ REGIONY

Hawley

The concept of the metropolitan area lends itself to various definitions... It may apply to an enlarged area of local life, i.e., with a radius of 25 to 30 miles, or it may refer to a much broader area in which the scattered activities have come under the influence of a central city. In this case, the term "metropolis" is what is usually denoted when the term metropolitan area or metropolitan community is used; metropolitan region is ordinarily reserved for the latter.

The principle of the metropolitan community, as well as the metropolitan region, is delimited by the frequency with which outlying residents and institutions transact their affairs in the metropolis, whether through direct visitation or through indirect means of communication.

METROPOLITNÍ REGIONY

ZÁZEMÍ STŘEDOVĚKÝCH MĚST

milové právo

vytvoření specializovaných (zemědělských) řízení v zázemí velkých měst

- "zákrovní" území města před kvalifikací ekonomické konkurence a rozšíření národnostních faktoriál vzniklo v zázemí (např. průmyslové fronty)
- od 12 do 13. století měla polohu vzdálenou mítoku výroby a roli v specializaci oblasti
- dle funkce a měřitelného typu bylo využívání zákrovu významnější než výrobního
- poskytoval rezidenčním městům novou místnost, ale rovněž významněji - vytváření specifické aglomerace nového druhu struktury
- tažení interenční expozice verkovalo konflikty

Metropolitní – proces k vytvoření sídelního systému, určeného k vytváření ekonomické konkurence a rozšíření národnostních faktoriál v zázemí velkých měst, který je výsledkem využívání zákrovu významnější než výrobního

METROPOLITNÍ REGIONY

MĚSTSKÉ REGIONY PRŮMYSLOVÉHO VĚKU

„on the 1848 Ordnance Survey map, there was a line of houses along the 8 miles of road from Manchester to Oldham, and along the canal a short distance away there were numerous mills. The fusion of town had begun; for example three separate towns, Ashton, Hyde and Dukinfield, had a continuous built-up area on either side of the canal; their built-up development was already rampant, especially along main roads which had houses, shops and inns, though behind these ribbons there was generally open country...“

PATRICK GEDDES

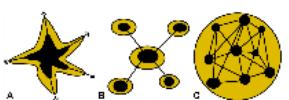
monocentrický koncept metropolitních regionů centrováných na jediné město / ekologický plán - město a region jako nositelská jednotka

„...it takes a whole region to make the city...“

GENEZE METROPOLITNÍHO REGIONU

METROPOLITNÍ REGIONY/SÍDELNÍ AGLOMERACE

METROPOLITNÍ REGIONY/SÍDELNÍ AGLOMERACE

Česká republika

EDGE CITIES/STEALTH CITIES/TECHNOBURBS

Garreau - Fishman

new metropolitanities increasingly expressed in decentralized fabrics and commutable areas of metropolitan situations developed satellite zones...
vysídlené, dležné privatními developerů, jdeřenou jsou administrativně a obchodně aktivní
ploch pro působení nad 75 000
výška konstrukční plochy + 450 000 metrů čtverečních
výška vlastenecké plochy + 95 000 metrů čtverečních

děkuji za pozornost

METROPOLITNÍ REGIONY/SÍDELNÍ AGLOMERACE

Česká republika

Název aglomerace	Plocha km²	Několik měst	Počet obyvatel	Název jednotky
Průmyslové aglomerace	191	1 032	2 121 111	AGL
Centrální aglomerace	140	2 142	4 665 411	AGL
Plzeňská aglomerace	134	1 870	2 68 472	AGL
Brněnská aglomerace	132	2 277	862 931	AGL
Olomoucká aglomerace	104	1 163	381 014	AGL
Ústecká aglomerace	102	1 000	385 637	AGL
Plzeňsko-ústecká aglomerace	94	2 000	386 637	AGL
Mostecká aglomerace	84	1 607	386 637	AGL
Ústecko-tepličská aglomerace	87	400	288 612	AGL
Děčínská aglomerace	81	1 000	194 989	AGL
Ústecko-tepličská aglomerace	78	970	194 989	AGL
Děčínská aglomerace	69	400	194 989	AGL
Mostecká aglomerace	62	600	192 145	AGL
Ústecko-tepličská aglomerace	56	1 000	181 571	AGL

VYMĚZNÍ

INTEGROVANÝ SYSTÉM STŘEDISEK

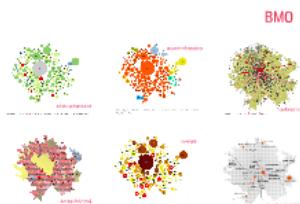
integrovaný konsolidovaný systém měst domov obcí a městních obcí:
- pro základní obce a městového rozšíření prostřednictvím agregované geodatové data mobilního operátora (operator 02)

ČAS STŘÁVENÝ V JÁDROVÝM MĚSTĚ

pro každou obec existuje celková data užívání jednotky v jednotém městě a k následné výběru se řekou pak město užívání daného obce geodatové data mobilního operátora (operator 02)

REZIDENČNÍ SUBURBANIZACE

obec zařazená do zón suburbanizace na základě intenzity bytové výbavě
a intenzity mezinárodního příslušenství z jednotlivých měst

TYPOLÓGIE SÍDEL (USA)

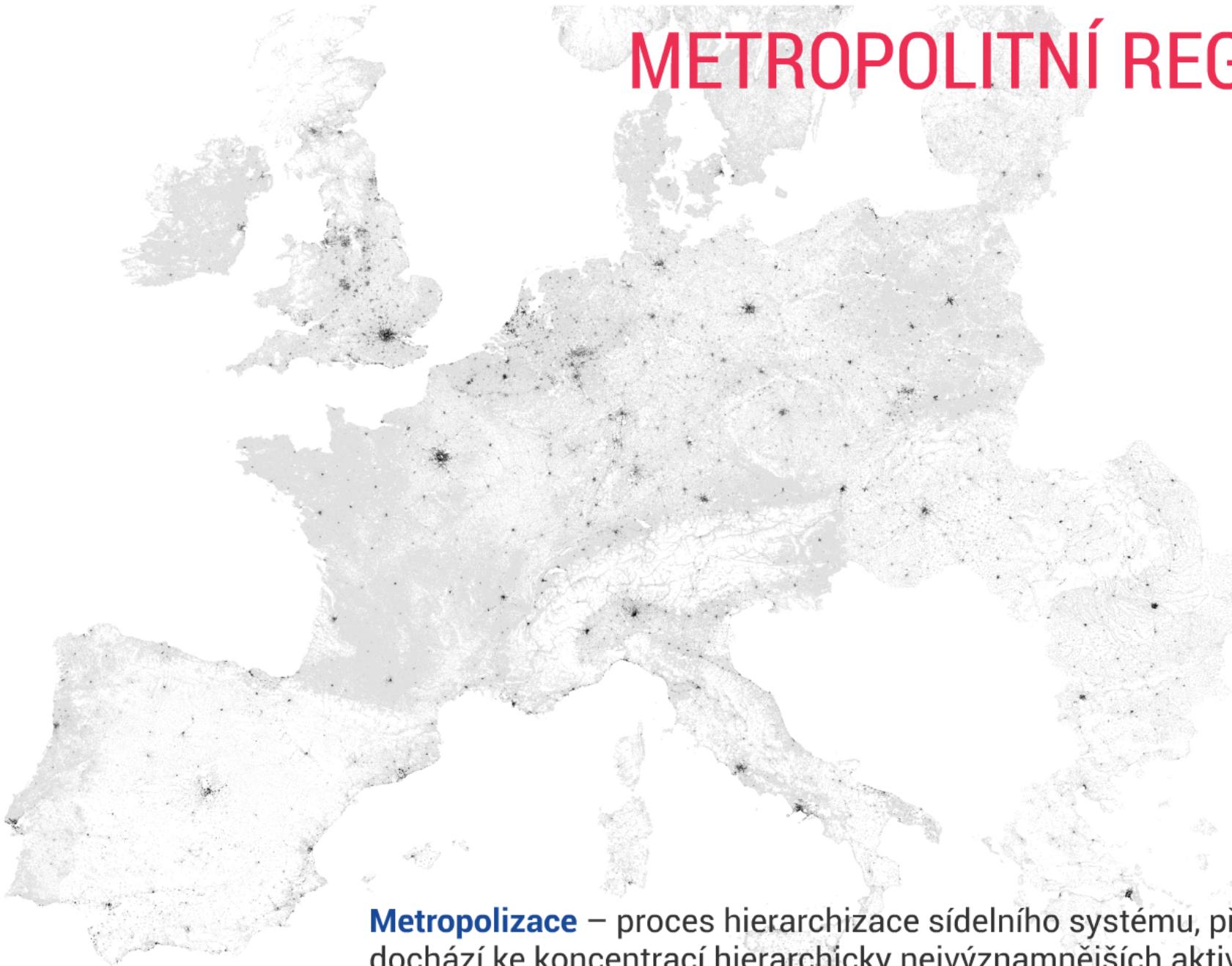

SÍDELNÍ GEOGRAFIE 6

Ondřej Mulíček

METROPOLITNÍ REGIONY

Metropolizace – proces hierarchizace sídelního systému, při kterém dochází ke koncentraci hierarchicky nejvýznamnějších aktivit a kontaktů. Jedná se o vyšší stupeň urbanizace, který je spojen s prohlubující se dělbou práce a rostoucí vzájemnou závislostí mezi jednotlivými městy. Výsledkem je formování metropolitních oblastí.

METROPOLITNÍ REGIONY

funkční
městské
regiony

konurbace

denní městské
systémy

metropolitní
oblasti

městské
aglomerace

PATRICK GEDDES

monocentrický koncept metropolitních regionů centrovaných na jádrové město |
ekologický přístup - město a region jako nedělitelná organická jednotka

..it takes a whole region to make the city..

Geddes jako (nerigidní) autor termínu **KONURBACE** (*1915, Cities in Evolution*)

..konurbace je regionem zahrnujícím větší počet měst, které se skrze růst populace a fyzickou expanzi propojují do podoby souvislé městské a průmyslové oblasti..

..konurbace je polycentrickou aglomerací..

METROPOLITNÍ REGIONY

Hawley

The concept of the metropolitan area lends itself to various definitions... It may apply to an enlarged area of local life , i.e., with a radius of 25 to 30 miles, or it may refer to a much broader area in which the scattered activities have come under the administrative supervision of the metropolis. The former is what is usually denoted when the term metropolitan area or metropolitan community is used; metropolitan region is ordinarily reserved for the latter.

The principle of the metropolitan community, as well as the metropolitan region, is delineated by the frequency with which outlying residents and institutions transact their affairs in the metropolis, whether through direct visitation or through indirect means of communication.

ZÁZEMÍ STŘEDOVĚKÝCH MĚST

mílové právo

"ochranné" území města před lokalizací ekonomické konkurence a současně monopolizace tržních vztahů v určitém území (např. provozování krčem)

vytvoření specializovaných (zemědělských) režimů v zázemí velkých měst

- už od 12 či 13. století hrála pozice vůči velkému městu významnou roli ve specializaci (zemědělské) produkce;
- dodávka na městské trhy často zprostředkována
  - vytváření komplikovanější "metropolitní" ekonomiky
- posilování nezemědělských tříf nejen ve městě, ale rovněž v aglomeraci - vytváření specifické aglomerační sociální struktury
- často intenzivní exploatace venkovských komunit

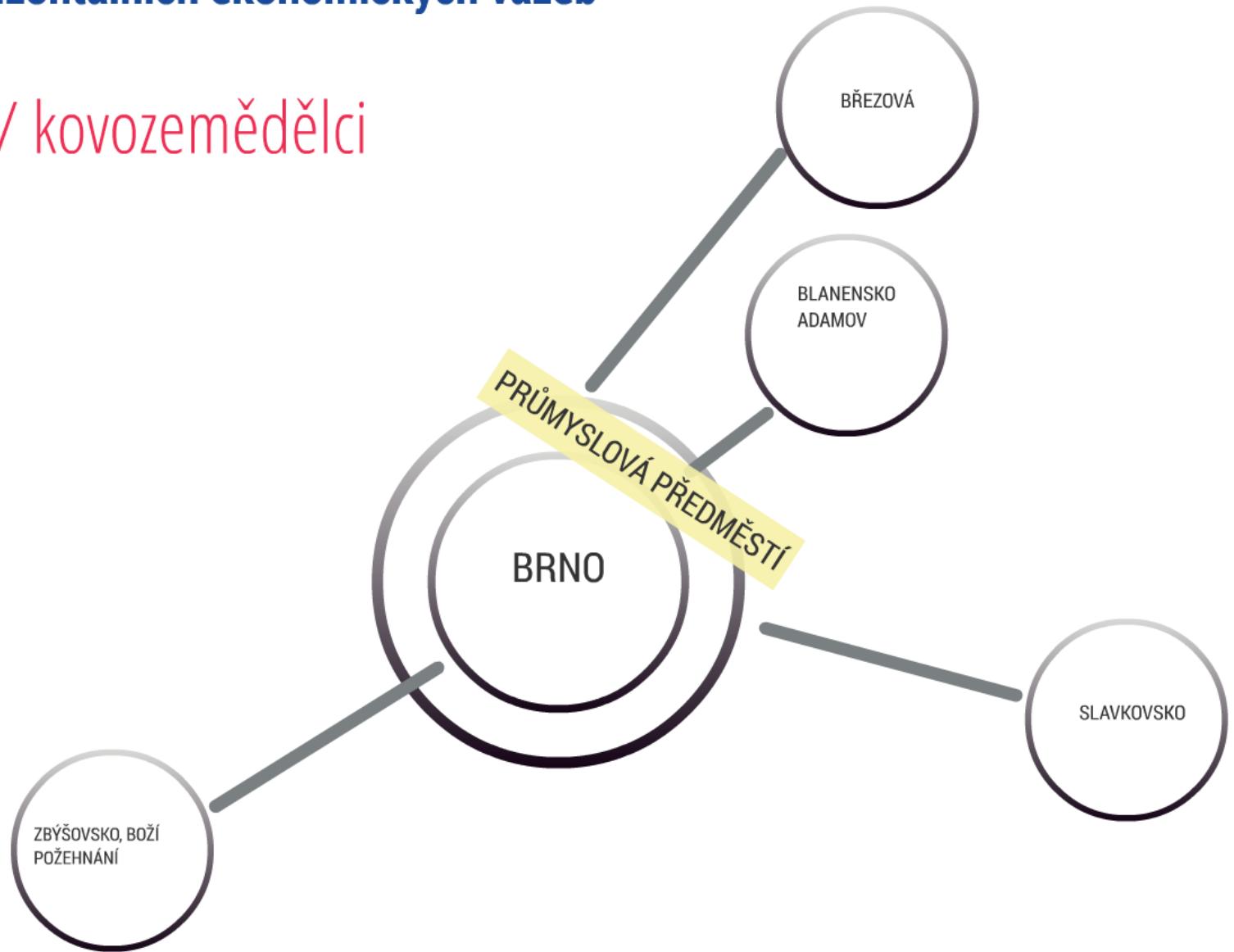
MĚSTSKÉ REGIONY PRŮMYSLOVÉHO VĚKU

..on the 1848 Ordnance Survey map, there was a line of houses along the 8 miles of road from Manchester to Oldham, and along the canal a short distance away there were numerous mills. The fusion of town had begun: for example three separate towns, Ashton, Hyde and Dukinfield, had a continuous line of buildings on the road between them. Ribbon development was already rampant, especially along main roads which had houses, shops and inns, though behind these ribbons there was generally open country...

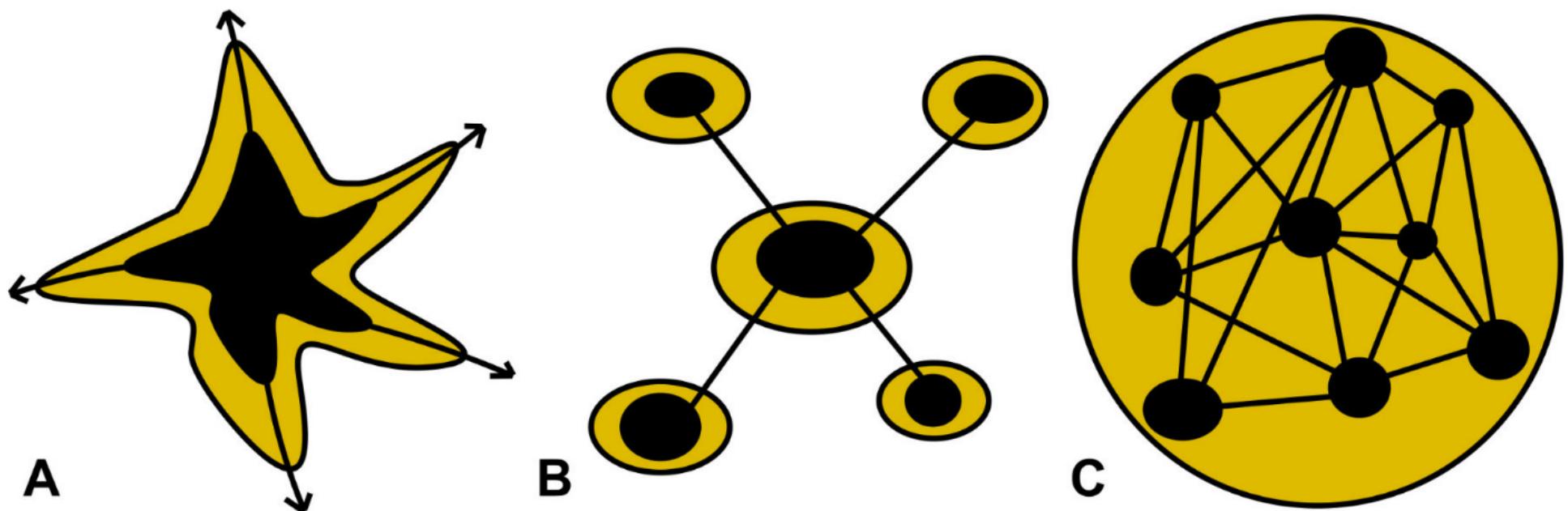
MĚSTSKÉ REGIONY PRŮMYSLOVÉHO VĚKU

posilování horizontálních ekonomických vazeb

kovorolníci / kovozemědělci

GENEZE METROPOLITNÍHO REGIONU

MEGALOPOLIS

Jean Gottmann

US. KLASIFIKACE

Cromartie & Swanson

METRO CORE

urbanizovaná a zastavěná oblast oblast s vysokou hustotou zalidnění

METRO OUTLYING

oblasti spojené s jádrem intenzivní dojíždkou a vykazující metropolitní charakter (hustota)

NON-METRO ADJACENT

ležící v sousedství metro-oblasti; nejméně 2 % obyvatel dojíždí do metro core

NON-METRO NON-ADJACENT WITH CITY

oblast nepřiléhající metro-oblasti s městem nad 10 000 obyvatel

NON-METRO NON-ADJACENT WITHOUT CITY

oblast nepřiléhající metro-oblasti bez města nad 10 000 obyvatel

TYPOLOGIE SÍDEL (USA)

MAJOR CITY

největší město
či pár měst

INNER RESIDENTIAL SUBURBS

do 10 mil od jádra;
minimálně 10 000 obyv.
hustota nad 1 000 na
čtvereční míli

OUTER EMPLOYENT CENTERS

dále než 10 mil od jádra;
minimálně 25 000 obyv.
více pracovních míst než
obyvatel

INNER EMPLOYENT CENTERS

do 10 mil od jádra;
minimálně 25 000 obyv.
více pracovních míst než
obyvatel

OUTER RESIDENTIAL SUBURBS

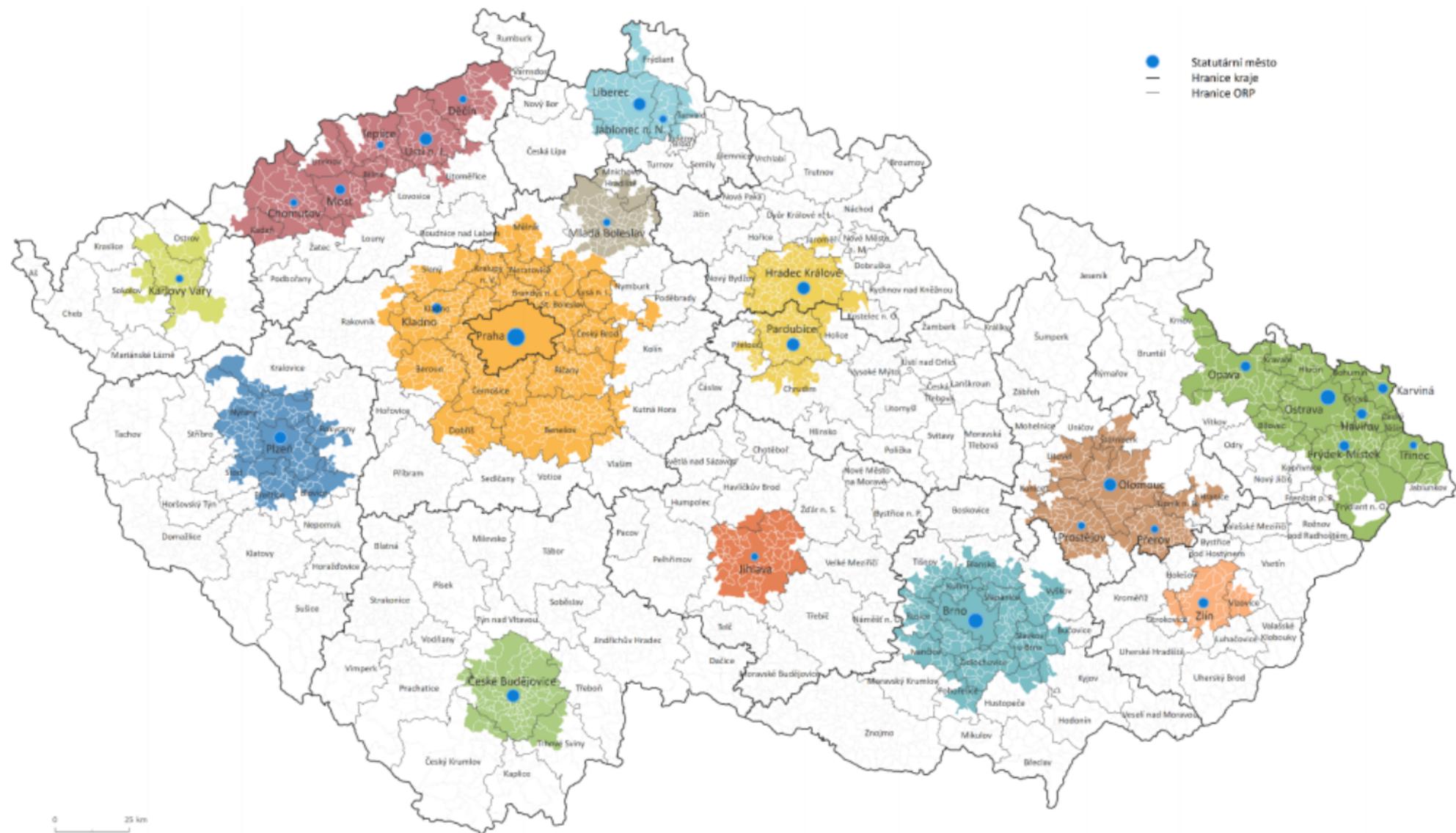
dál než 10 mil od jádra;
minimálně 10 000 obyv.
hustota nad 1 000 na
čtvereční míli

LOW DENSITY AREAS

hustota pod 1 000 na
čtvereční míli

METROPOLITNÍ REGIONY/SÍDELNÍ AGLOMERACE

Česká republika

METROPOLITNÍ REGIONY/SÍDELNÍ AGLOMERACE

Česká republika

Název metropolitní oblasti/aglomerace	Počet obcí	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel (1. 1. 2019)	Hustota zalidnění (obyvatel/km ²)
Pražská metropolitní oblast	491	4 822	2 123 173	440
Ostravská metropolitní oblast	172	2 710	982 071	362
Brněnská metropolitní oblast	184	1 978	696 413	352
Ústecko-chomutovská aglomerace	132	2 317	563 304	243
Olomoucká aglomerace	169	1 631	384 313	236
Hradecko-pardubická aglomerace	152	1 308	340 423	260
Plzeňská aglomerace	108	1 323	308 707	233
Liberecko-jablonecká aglomerace	47	808	220 441	273
Českobudějovická aglomerace	81	1 001	172 796	173
Karlovarská aglomerace	33	610	139 215	228
Zlínská aglomerace	36	439	130 176	297
Mladoboleslavská aglomerace	63	597	102 140	171
Jihlavská aglomerace	56	719	93 511	130

VYMEZENÍ

INTEGROVANÉ SYSTÉMY STŘEDISEK

intenzita kontaktů (dojíždkových proudů) mezi danou obcí a ostatními obcemi.
pro zjištění objemu a směrovosti dojíždkových proudů využita agregovaná
geolokační data mobilního operátora (operátor O2)

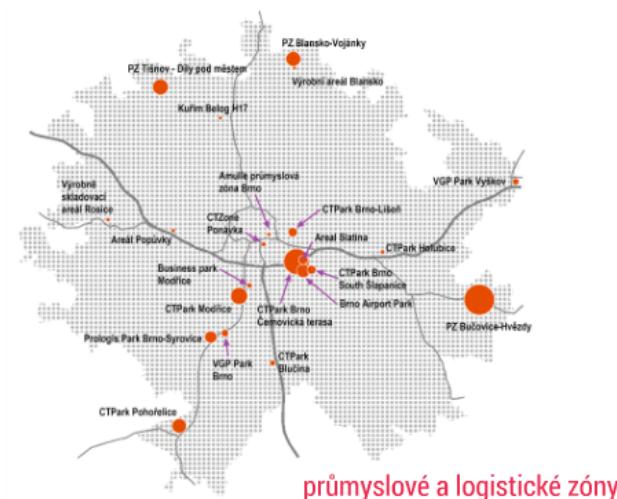
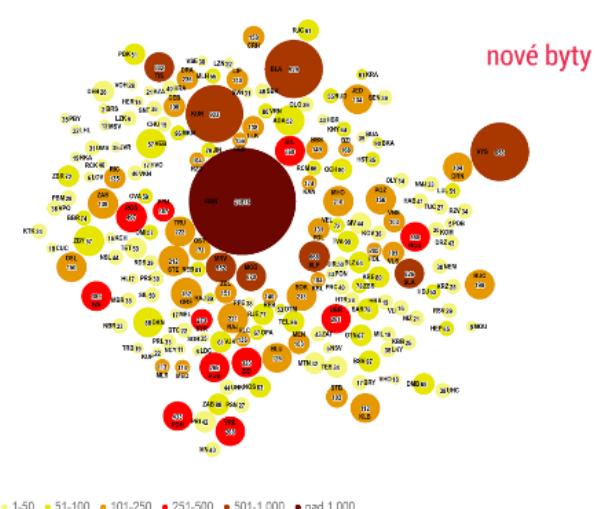
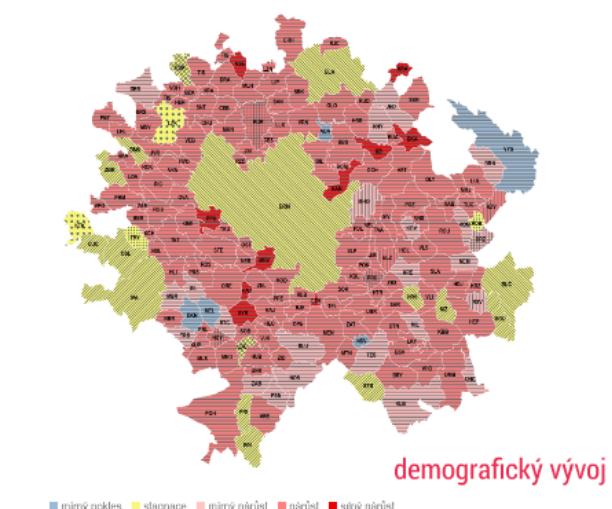
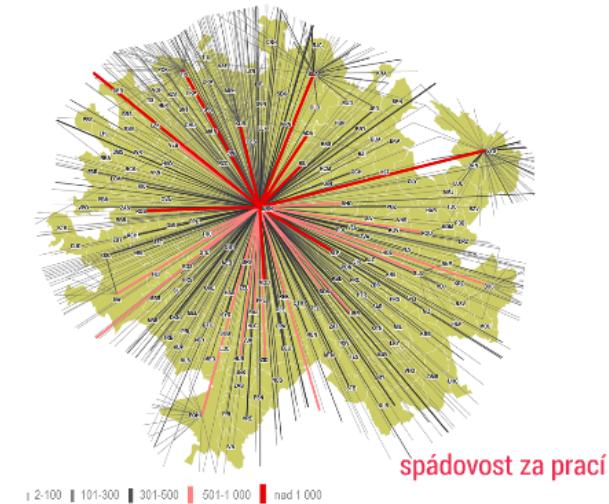
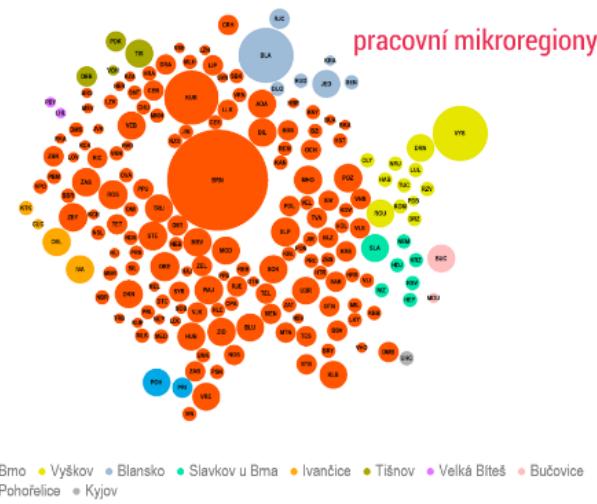
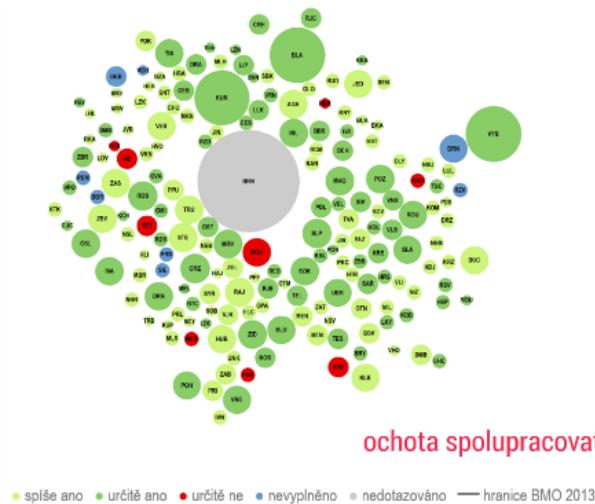
ČAS STRÁVENÝ V JÁDROVÉM MĚSTĚ

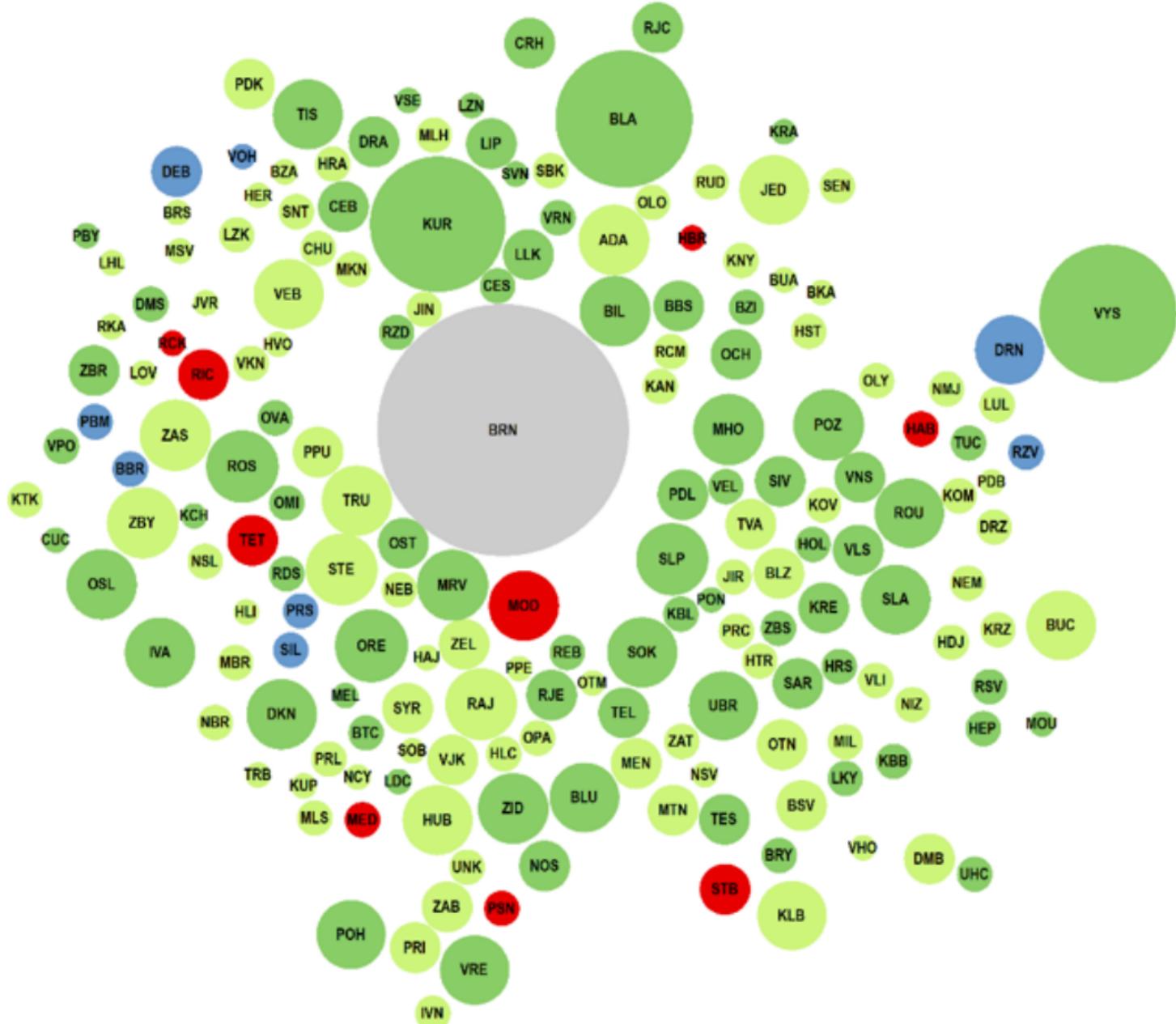
pro každou obec sečtena celková doba strávená jejími obyvateli v jádrovém
městě a ta následně vydělena celkovým počtem obyvatel domovské obce
geolokační data mobilního operátora (operátor O2)

REZIDENČNÍ SUBURBANIZACE

obce zařazovány do zón suburbanizace na základě intenzity bytové výstavby
a intenzity migračního přírůstku z jádrových měst

BMO

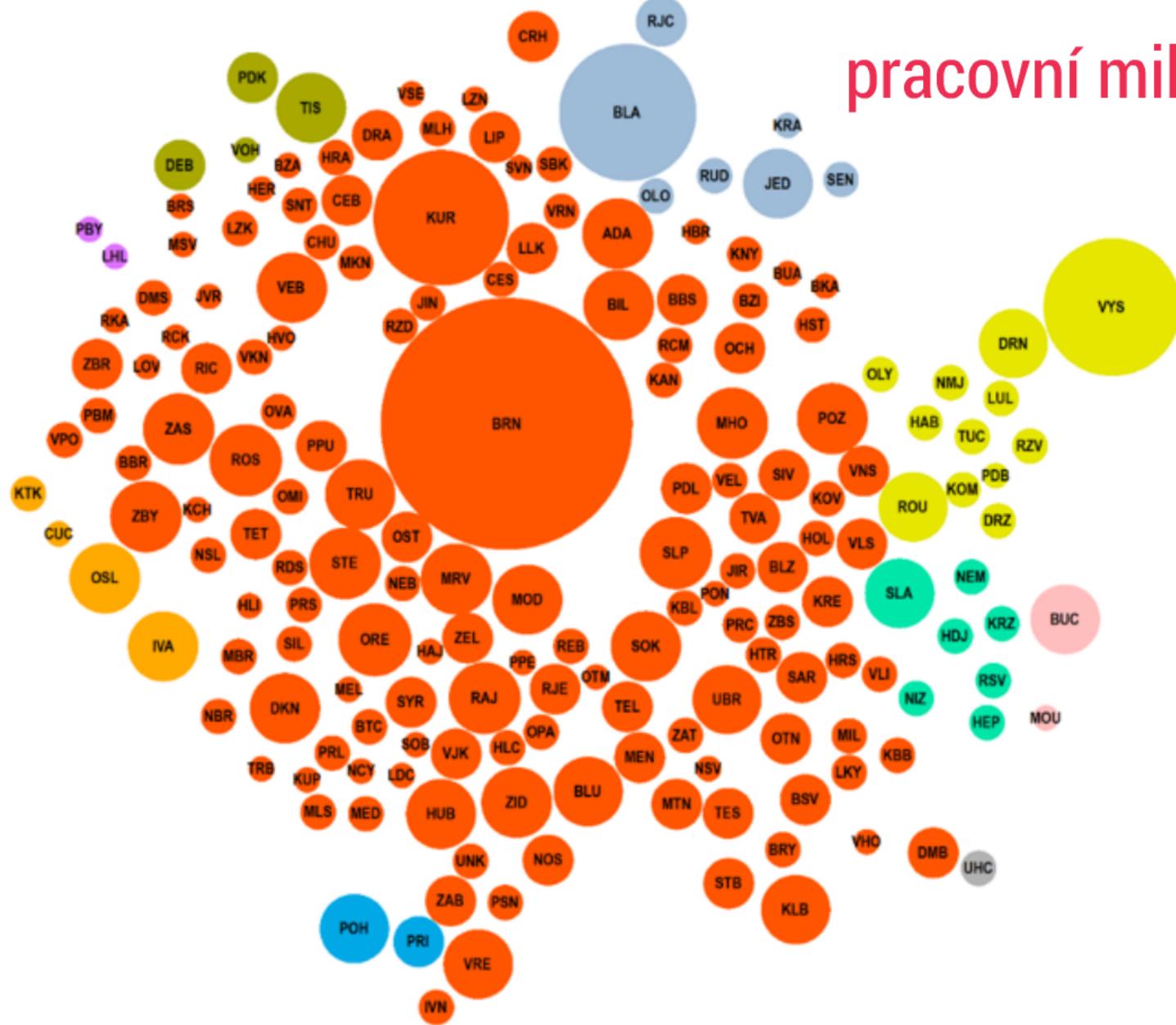

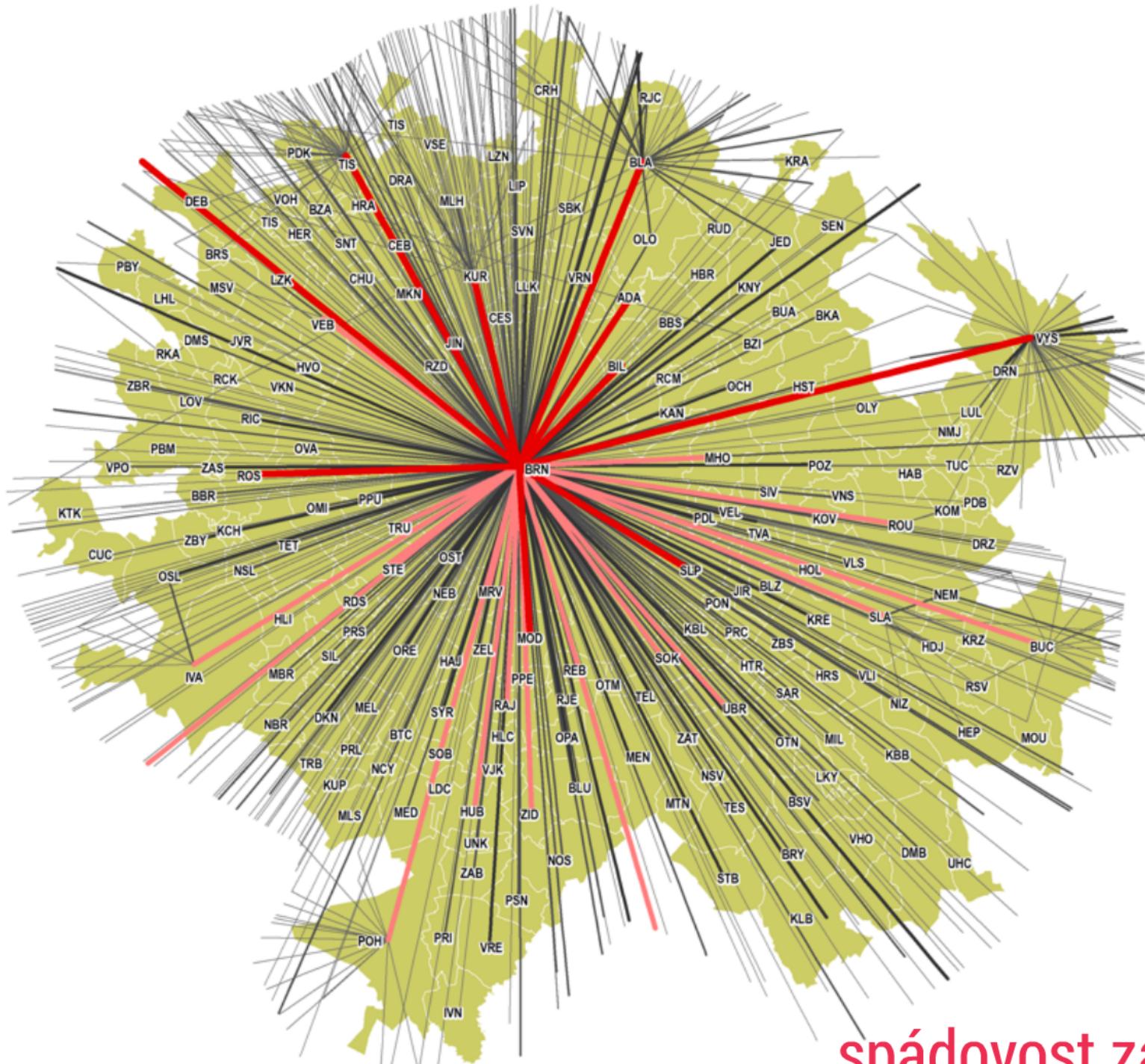
ochota spolupracovat

- spíše ano
- určitě ano
- určitě ne
- nevyplněno
- nedotazováno
- hranice BMO 2013

pracovní mikroregiony

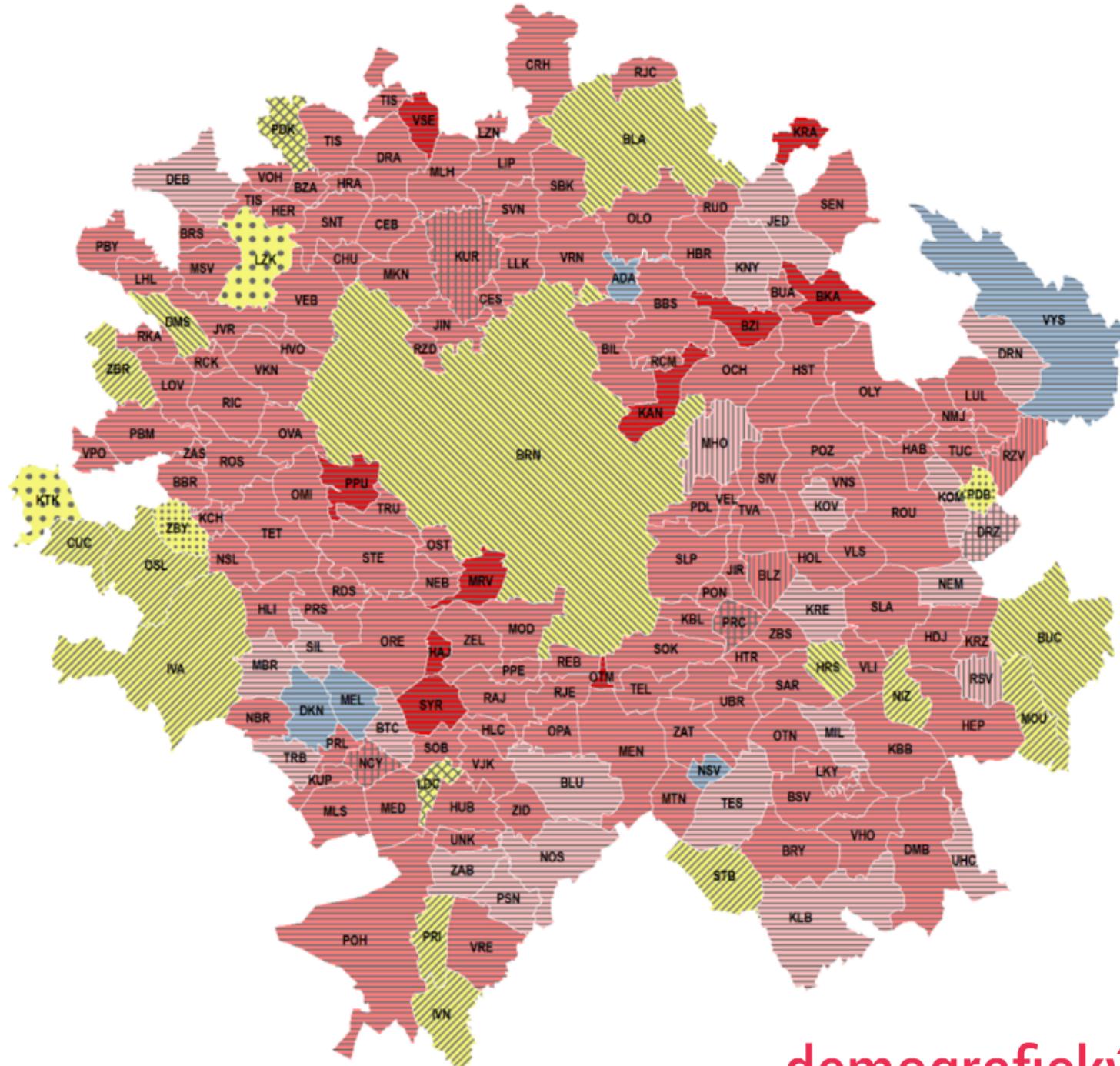

- Brno ● Vyškov ● Blansko ● Slavkov u Brna ● Ivančice ● Tišnov ● Velká Bíteš ● Bučovice
- Pohořelice ● Kyjov

spádovost za prací

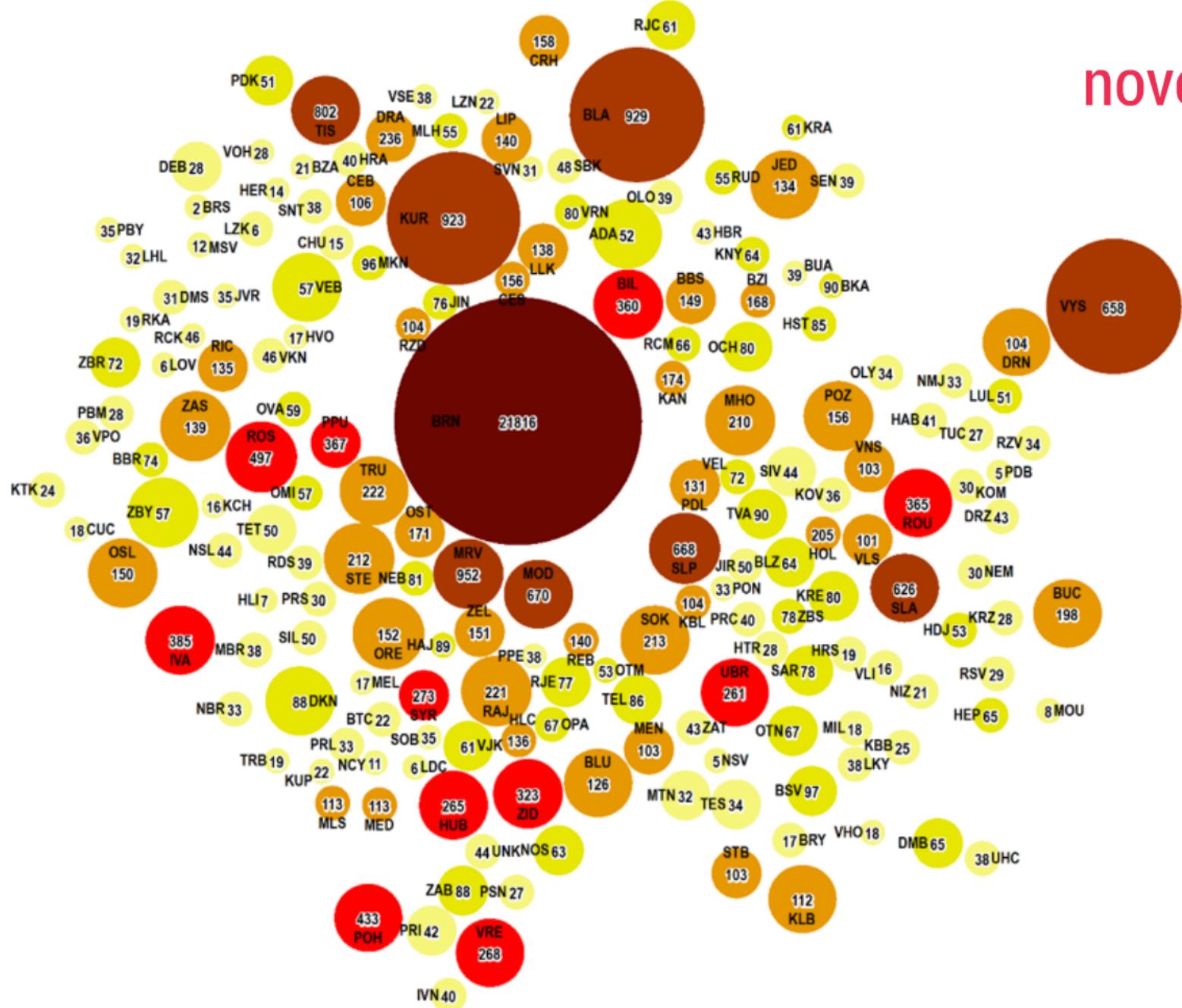
■ 2-100 ■ 101-300 ■ 301-500 ■ 501-1 000 ■ nad 1 000

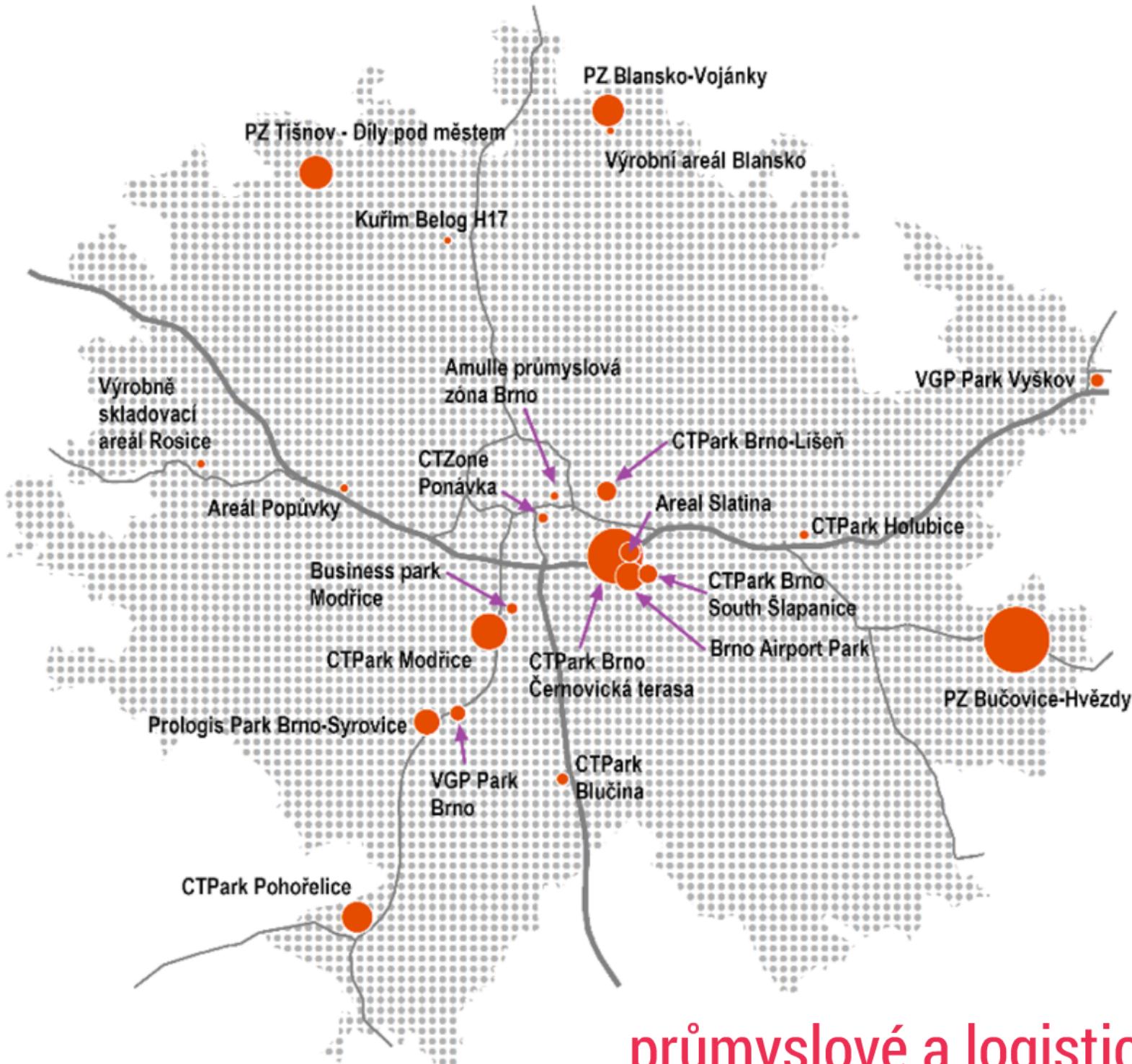

demografický vývoj

■ mírný pokles ■ stagnace ■ mírný nárůst ■ nárůst ■ silný nárůst

nové byty

průmyslové a logistické zóny

EDGE CITIES/STEALTH CITIES/TECHNOBURBS

Garreau - Fishman

new metropolis is increasingly organised in a decentred fashion and consists more and more of a mosaic of unevenly developed settlement zones...

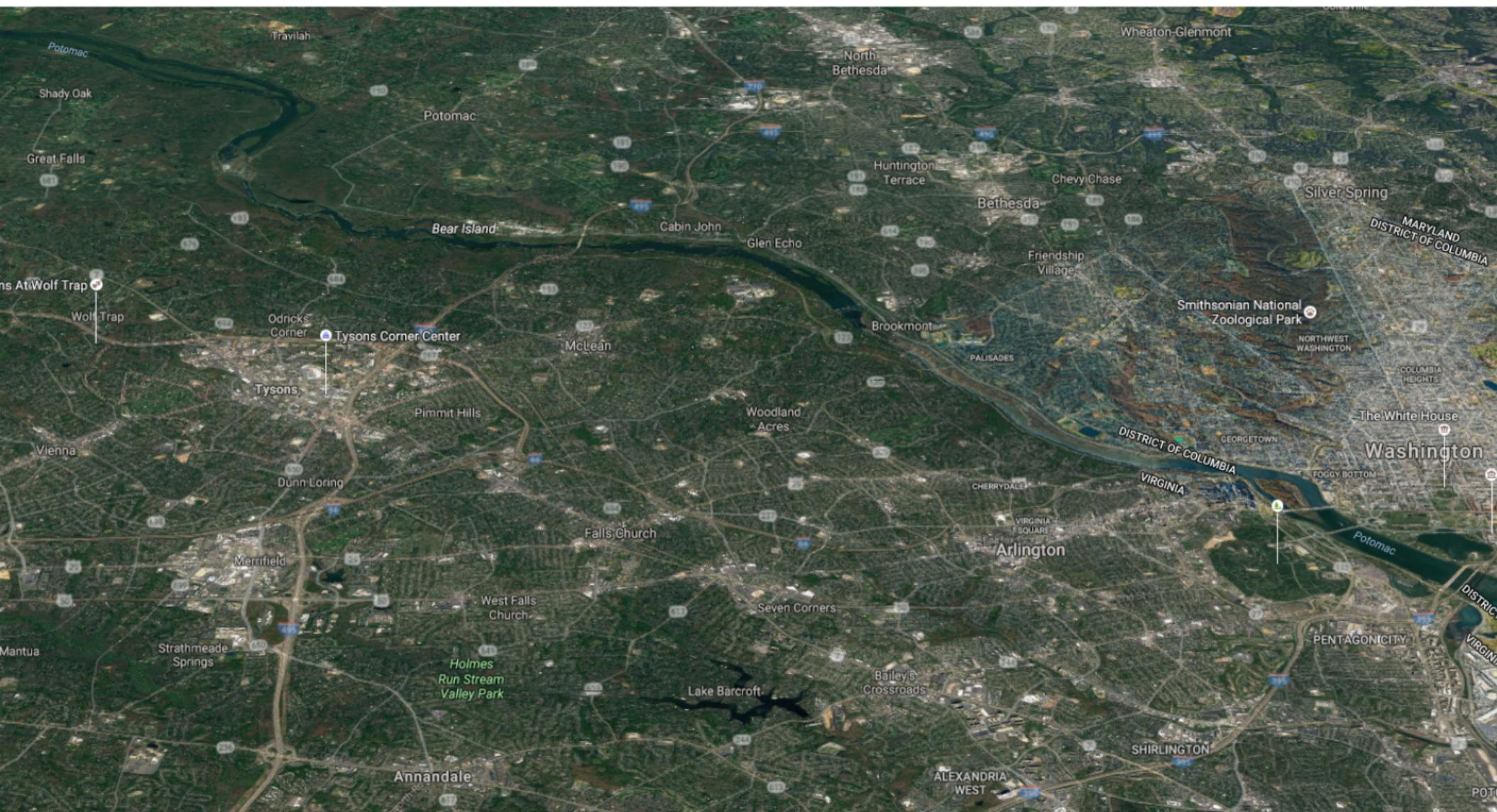
výsledek aktivit privátních developerů, jádrem jsou administrativní a obchodní aktivity

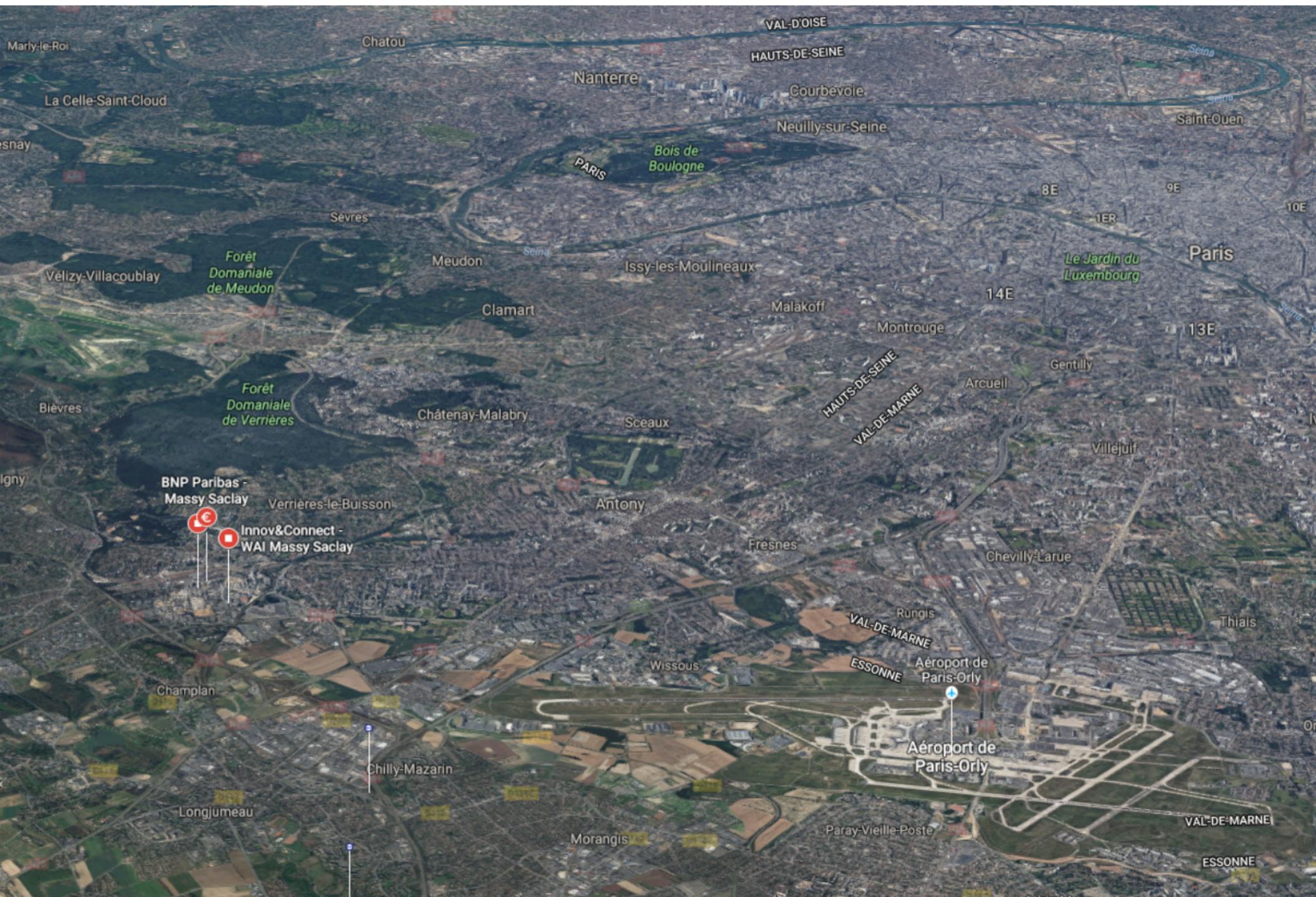
počet pracovních míst > 25 000

výměra kancelářské plochy > 450 000 metrů čtverečních

výměra maloobchodní plochy > 55 000 metrů čtverečních

děkuji za pozornost

